LOHJA
Järvikaupunki

Lohjan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma esiopetus, perusopetus ja lukiokoulutus

Sivistyslautakunta 28.10.2026

Sisällys

1.1 Suunnitelman tarkoitus ja tavoite 5
1.2 Lainsäädännöllinen tausta 5
1.3 Suhde koulutuksen järjestäjän muihin asiakirjoihin 6
1.4 Suunnitelman keskeiset periaatteet ja kehittäminen 7
2.1 Yhdenvertaisuus ja osallisuus 8
2.2 Oppilaan oikeus tukeen ja hyvinvointiin 8
2.3 Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen työote 8
3.1 Opiskeluhuollon järjestämisvastuu ja toimijat 9
3.2 Monialaiset ryhmät 10
3.2.1 Yksikkökohtaiset opiskeluhuoltoryhmät 10
3.3 Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa 11
3.4 Kuraattori- ja psykologipalvelujen toteutus 11
3.5 Kouluterveydenhuollon järjestäminen 11
4.1 Toimintamallit hyvinvoivan oppimisympäristön tukemiseksi 14
4.1.1 Erityisruokavaliot ja lääkityksen huomioiminen 14
4.2 Oppilaitoksen toimintakulttuuri ja oppilaan osallisuus 15
4.3 Tapahtumien ja kriisitilanteiden käsittely 16
4.4 Hyvinvoinnin seuranta 16
5.1 Prosessi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa 17
5.2 Suostumus ja kirjaamiskäytännöt 18
5.3 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja työskentely 18
5.4 Yhteistyö huoltajien kanssa 19
6.1 Esiopetuksen opiskeluhuollon toimintamallit 20
6.2 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö 20
6.3 Siirtymät esiopetuksesta perusopetukseen 20
7.1 Luokkamuotoisen opetuksen tukirakenteet 22
7.2 Kodin ja koulun yhteistyö 22
7.3 Siirtymät alakoulusta yläkouluun 22
7.3.1 Valmistavan opetuksen jälkeinen koulutuspolku ja oppivelvollisuuden turvaaminen 23
7.4 Siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle 23
8.1 Opiskelijan oma vastuu ja ohjaus 24
8.2 Mielenterveyden ja jaksamisen tukeminen 24
8.3 Siirtymät jatko-opintoihin ja työelämään 24
8.4 Henkilökohtainen opinto-ohjaus 25
9.1 Mittarit, palautteet ja raportointi 26

9.2 Opiskeluhuollon ohjausryhmä - tiedonkulku ja vuotuinen tarkastelu 26
9.3 Kehittämistoiminta 27
9.4 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja resurssit 27
10.1 Opiskeluhuoltosuunnitelman jakaminen ja näkyväksi tekeminen 32
10.2 Miten huoltajat, oppilaat ja henkilöstö saavat tietoa opiskeluhuollosta 32
11.1 Lainsäädäntöviitteet 33
11.2 Lomakepohjat ja malliasiakirjat 33
11.2.1 Yksikkökohtainen opiskeluhuollon tarkistuslista ja vuosikello 33
11.2.2 Muut lomakkeet ja malliasiakirjat 34

1 Johdanto

1.1 Suunnitelman tarkoitus ja tavoite

Lohjan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma kattaa kaupungin järjestämän esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen. Suunnitelma perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013), perusopetuslakiin (628/1998), lukiolakiin (714/2018) sekä niitä täydentäviin säädöksiin ja opetussuunnitelmien perusteisiin. Sen tavoitteena on turvata kaikille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, turvalliseen, terveelliseen ja esteettömään oppimisympäristöön sekä oppimisen edellytysten vahvistamiseen koko koulutuspolun ajan.

Suunnitelma ohjaa sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamista ja edistää opiskeluhuollon palvelujen oikea-aikaista ja tarpeenmukaista saatavuutta. Opiskeluhuollossa painottuvat ennaltaehkäisevä työ, osallisuus ja varhainen tuki. Opiskeluhuolto täydentää opetuksen yhteydessä järjestettävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Opiskeluhuollon toteutusta ohjaa kuntakohtainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa ovat edustettuina Lohjan esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimijat, alueen muut toisen asteen toimijat sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Ryhmä seuraa, arvioi ja kehittää opiskeluhuollon kokonaisuutta yhteistyössä opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi yksikkökohtaiset opiskeluhuoltoryhmät vastaavat yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista omissa yksiköissään.

Tämä suunnitelma toimii Lohjan kaupungin yhteisenä, kuntatasoisena ohjausasiakirjana, jossa määritellään opiskeluhuollon yhteiset periaatteet, rakenteet ja toimintatavat. Yksiköt soveltavat niitä omassa toiminnassaan, eikä niiden tarvitse laatia erillisiä opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Yksikkökohtaisen opiskeluhuoltotyön suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin tukena käytetään yhteistä vuosikelloa ja tarkistuslistaa. Niiden avulla suunnitelman tavoitteet konkretisoidaan osaksi yksiköiden arkea siten, että toiminnassa voidaan huomioida myös yksikkökohtaiset tarpeet ja erityispiirteet. Tarkistuslista ja vuosikello kuvataan tarkemmin kohdassa 11.2.1.

1.2 Lainsäädännöllinen tausta

Opiskeluhuoltosuunnitelman keskeisenä säädösperustana ovat:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Perusopetuslaki (628/1998)
- Lukiolaki (714/2018)
- Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)
- Varhaiskasvatuslaki (540/2018)
- Lastensuojelulaki (417/2007)

- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Tietosuojalaki (1050/2018), EU yleinen tietosuoja-asetus sekä julkisuuslaki (621/1999)

Lisäksi opiskeluhuollon järjestämistä ohjaavat voimassa olevat esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet sekä muut soveltuvat säädökset ja määräykset.

Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistus tuli pääosin voimaan 1.8.2025. Uudistuksessa aiempi kolmiportainen tukimalli korvattiin ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ja oppilaskohtaisilla tukitoimilla sekä esiopetuksessa vastaavilla lapsikohtaisilla tukitoimilla.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhuolto ovat erillisiä, toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia. Oppimisen tuki järjestetään koulutusta koskevan lainsäädännön mukaisesti, kun taas opiskeluhuollolla edistetään lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Yhteistyössä huolehditaan tuen oikea-aikaisuudesta ja jatkuvuudesta.

1.3 Suhde koulutuksen järjestäjän muihin asiakirjoihin

Opiskeluhuoltosuunnitelma täydentää ja tukee Lohjan kaupungin opetussuunnitelmia, hyvinvointisuunnitelmia, turvallisuussuunnitelmia sekä muita koulutuksen järjestäjän asiakirjoja. Se on olennainen osa Lohjan kaupungin hyvinvointistrategiaa ja lapsi- ja nuorisopolitiikkaa.

Suunnitelman toteuttaminen ja kehittäminen edellyttävät eri toimijoiden – koulujen, perhekeskusten, hyvinvointialueen sekä kunnallishallinnon – tiivistä ja suunnitelmallista yhteistyötä.

Opiskeluhuoltosuunnitelma kytkeytyy erityisesti seuraaviin Lohjan kaupungin keskeisiin asiakirjoihin ja ohjelmiin:

- Lohjan kaupungin opetussuunnitelmat
- Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma
- Sivistys- ja kasvatustoimen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmat

Opiskeluhuoltosuunnitelma ei ole irrallinen asiakirja, vaan se muodostaa perustan ja yhteisen viitekehyksen kaikelle opiskeluhuoltotyölle varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Sen avulla varmistetaan, että lapsen ja nuoren näkökulma, oikeudet ja hyvinvointi ovat jatkuvasti keskiössä koulutuksen järjestämisessä, arvioinnissa ja kehittämisessä.

1.4 Suunnitelman keskeiset periaatteet ja kehittäminen

Lohjan kaupungin yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma kokoaa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opiskeluhuollon yhteiset periaatteet, rakenteet ja toimintatavat. Suunnitelma vahvistaa yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän opiskeluhuollon merkitystä sekä edistää yksilökohtaisen opiskeluhuollon oikea-aikaista saatavuutta.

Opiskeluhuollon kehittämisessä painotetaan lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta, monialaista yhteistyötä, turvallista oppimisympäristöä sekä tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan yhteistyössä yksiköiden, opiskeluhuoltopalvelujen ja Lohjan kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmän kanssa. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa lainsäädännön, toimintaympäristön ja palvelujen järjestämisen muutosten perusteella.

Suunnitelma ilmentää Lohjan kaupungin sitoutumista lapsen oikeuksien toteutumiseen ja lapsiystävällisen kunnan toimintaperiaatteisiin. Sen tavoitteena on vahvistaa opiskeluhuollon jatkuvuutta ja laatua sekä edistää jokaisen lapsen ja nuoren mahdollisuuksia kasvaa, oppia ja hyvinvoinnin turvin rakentaa tulevaisuuttaan Lohjalla.

2 Opiskeluhuollon periaatteet Lohjalla

2.1 Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Lohjan opiskeluhuollossa edistetään jokaisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan yhdenvertaisuutta sekä oikeutta tulla kuulluksi ja kohdatuksi turvallisesti. Osallisuutta vahvistetaan antamalla oppilaille, opiskelijoille ja huoltajille mahdollisuus vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa ja oppilaitosyhteisön toimintaan.

2.2 Oppilaan oikeus tukeen ja hyvinvointiin

Jokaisella lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön sekä hyvinvointinsa ja oppimisensa edellyttämään tukeen. Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, ehkäistä ongelmien syntymistä ja tarjota oikea-aikaista tukea yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhuolto muodostavat kaksi erillistä, toisiaan täydentävää kokonaisuutta. Oppimisen tuki järjestetään opetusta koskevan lainsäädännön mukaisesti, kun taas opiskeluhuolto keskittyy oppimisen edellytysten, terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tarvittaessa yhteistyöllä varmistetaan, että lapsen, oppilaan tai opiskelijan tarvitsema tuki muodostaa toimivan kokonaisuuden.

2.3 Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen työote

Opiskeluhuollossa painotetaan ennaltaehkäisevää toimintaa ja koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukemista. Työtä tehdään osana oppilaitoksen arkea yhteistyössä lasten, oppilaiden, opiskelijoiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa. Tavoitteena on hyvinvoiva, turvallinen ja myönteinen oppimisympäristö.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisena yhteistyönä, jossa opetuksen järjestäjän henkilöstö sekä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset yhdistävät osaamisensa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Yhteistyö perustuu luottamukseen, selkeisiin toimintatapoihin ja yhteiseen vastuuseen hyvinvoivan oppimisympäristön rakentamisesta.

3 Opiskeluhuollon rakenteet ja toimintatavat

Lohjalla opiskeluhuoltoa toteutetaan valtakunnallisen lainsäädännön, kaupungin yhteisten linjausten ja yksikkökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen edellytyksiä, fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhuoltona esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Alla oleva kaavio (Opetushallitus, 2023) havainnollistaa opiskeluhuollon kokonaisuutta ja sen osa-alueiden välisiä suhteita.

Lähde: Opetushallitus. (2023). *Opiskeluhuollon kokonaisuus*. https://www.oph.fi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ensisijaista, ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla edistetään koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia, osallisuutta, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto käsittää yksittäiselle lapselle, oppilaalle tai opiskelijalle annettavat opiskeluhuoltopalvelut sekä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon.

3.1 Opiskeluhuollon järjestämisvastuu ja toimijat

Lohjan kaupungin opiskeluhuollon toteuttamisesta vastaavat yhteistyössä Lohjan kaupunki koulutuksen järjestäjänä ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue opiskeluhuoltopalvelujen järjestäjänä.

Lohjan kaupunki vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisesta omissa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksiköissään. Tähän kuuluu muun muassa yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien toiminnan järjestäminen, turvallisen ja hyvinvointia tukevan oppimisympäristön edistäminen sekä lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä lainsäädännön mukaisesti. Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset osallistuvat sekä yhteisölliseen että yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Opiskeluhuollon toteuttaminen edellyttää tiivistä ja suunnitelmallista yhteistyötä kaupungin, hyvinvointialueen ja muiden lasten ja nuorten hyvinvointia tukevien toimijoiden kesken. Yhteistyössä sovitaan selkeistä toimintatavoista ja työnjaosta.

3.2 Monialaiset ryhmät

Opiskeluhuoltoa toteutetaan Lohjalla monialaisena yhteistyönä. Opiskeluhuollossa toimii yhteisöllisiä opiskeluhuoltoryhmiä sekä yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan tueksi tarvittaessa koottavia tapauskohtaisia monialaisia asiantuntijaryhmiä.

Yksikkökohtaiset opiskeluhuoltoryhmät suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Niissä käsitellään oppilaitosyhteisön hyvinvointiin, turvallisuuteen ja toimintakulttuuriin liittyviä kysymyksiä, ei yksittäisten oppilaiden tai opiskelijoiden asioita.

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa voidaan tarvittaessa koota monialainen asiantuntijaryhmä yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan opiskeluhuollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaminen ja kokoonpano perustuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen suostumukseen. Ryhmän toiminta kuvataan tarkemmin kohdassa 5.3.

3.2.1 Yksikkökohtaiset opiskeluhuoltoryhmät

Jokaisessa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksikössä toimii yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä, joka vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista osana yksikön arkea. Ryhmä toimii ennaltaehkäisevästi ja edistää lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, turvallista oppimisympäristöä sekä yhteisön toimivuutta.

Ryhmän keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa:

- hyvinvoinnin edistämiseen liittyvien tavoitteiden asettaminen ja toimenpiteiden suunnittelu
- oppimisympäristön tarkastelu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta
- varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien toimintamallien kehittäminen
- opiskeluhuoltotyön vuosikellon ja toimintatapojen laatiminen ja päivittäminen
- yksikkökohtaisten hyvinvointitarpeiden ja huolenaiheiden tunnistaminen sekä yhteisöllisten ratkaisujen suunnittelu.

Ryhmän kokoonpano muodostetaan monialaisesti, ja siinä on edustus opetushenkilöstöstä ja opiskeluhuoltopalveluista sekä tarvittaessa muista asiantuntijatahoista. Ryhmää johtaa yksikön rehtori tai varhaiskasvatusyksikön johtaja, joka vastaa kokousten koollekutsumisesta ja toiminnan koordinoinnista.

Ryhmän työskentelyä ohjaa yksikkökohtainen vuosikello, jossa määritellään kokousten ajankohdat ja keskeiset teemat. Toiminta dokumentoidaan, ja sitä arvioidaan osana opiskeluhuollon vuotuista seurantaa.

3.3 Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa

Opiskeluhuolto on osa laajempaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevaa palvelukokonaisuutta. Sen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä muiden tarvittavien toimijoiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään erityisesti ehkäisevän lastensuojelun, lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen, perhesosiaalityön, vammaispalvelujen sekä perhekeskuspalvelujen kanssa.

Yhteistyön tavoitteena on varmistaa oikea-aikainen tuki, sujuva palveluohjaus ja toimivat palveluketjut. Yhteistyö perustuu yhteisiin tavoitteisiin, sovittuihin toimintatapoihin sekä eri toimijoiden vastuiden selkeyteen.

3.4 Kuraattori- ja psykologipalvelujen toteutus

Kuraattori- ja psykologipalvelujen tavoitteena on edistää lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, vahvistaa oppimisen edellytyksiä sekä ehkäistä ongelmien kasautumista. Palvelut tarjoavat tukea esimerkiksi tunne-elämään, sosiaalisiin suhteisiin, koulunkäyntiin ja elämäntilanteeseen liittyvissä haasteissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä. Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia, ja ne järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla oppilaiden ja opiskelijoiden helposti saavutettaviksi.

Oppilaalle tai opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä pyynnöstä. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Kuraattorit ja psykologit osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltoon sekä toteuttavat yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Tarvittaessa he osallistuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti koottaviin monialaisiin asiantuntijaryhmiin.

Palvelujen toteuttamisessa painotetaan saavutettavuutta, varhaista tukea ja yhteistyötä opetuksen järjestäjän sekä huoltajien kanssa.

3.5 Kouluterveydenhuollon järjestäminen

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä, turvallista kasvua ja kehitystä sekä oppimisen edellytyksiä. Se tukee sekä yksittäisten oppilaiden hyvinvointia että koko kouluyhteisön terveyttä ja turvallisuutta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä esiopetuksessa tarvittavien neuvolapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön mukaisesti. Palvelut ovat maksuttomia ja ne toteutetaan yhteistyössä opetuksen järjestäjän kanssa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat muun muassa terveystarkastukset, terveysneuvonta, rokotukset sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai muihin palveluihin ohjaaminen.

Terveydenhuollon ammattilaiset osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltoon ja tekevät yhteistyötä opetushenkilöstön, kuraattorien ja psykologien kanssa. Työssä painottuvat ennaltaehkäisy, varhainen tunnistaminen sekä lasten ja nuorten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen.

4 Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on opiskeluhuollon ensisijainen toteutusmuoto, ja sen edistäminen kuuluu kaikille oppilaitosyhteisössä työskenteleville. Sen tavoitteena on vahvistaa koko yhteisön hyvinvointia, osallisuutta, turvallisuutta sekä terveellistä ja esteetöntä oppimisympäristöä.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa esiopetuksen, koulujen ja oppilaitosten jokapäiväistä toimintaa. Vastuu hyvinvointia edistävästä toimintakulttuurista kuuluu koko henkilöstölle, ja toimintaa johtaa yksikön johto. Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista yhteistyössä henkilöstön, lasten, oppilaiden, opiskelijoiden, huoltajien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa.

Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisesti yksiköiden omat tarpeet huomioiden. Työn tukena käytetään yhteisiä toimintamalleja, vuosikelloa ja yksikkökohtaista tarkistuslistaa.

Alla oleva kaavio havainnollistaa yhteisöllisen opiskeluhuollon eri osa-alueita ja niiden vuorovaikutusta.

Kaavio 1. Yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutus kouluyhteisössä (THL).

Lähde: https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhuoltopalvelut/yhteisollinen-opiskeluhuolto

Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön sisältöalueita (Perälä M-L ym. 2015)

4.1 Toimintamallit hyvinvoivan oppimisympäristön tukemiseksi

Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa edistetään turvallista, terveellistä, viihtyisää ja osallistavaa oppimisympäristöä. Toimintaa toteutetaan osana yksiköiden arkea muun muassa seuraavin keinoin:

- yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien säännöllinen työskentely
- yhteisten toimintamallien, vuosikellojen ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden suunnittelu
- ennaltaehkäisevä toiminta, kuten hyvinvointiteemat, tapahtumat ja yhteisöllisyyttä vahvistavat käytännöt
- hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvien huolenaiheiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen
- lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Toimintamalleja kehitetään ja arvioidaan yhteistyössä henkilöstön, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä lasten ja nuorten kanssa. Yksiköt voivat soveltaa yhteisiä toimintatapoja omiin tarpeisiinsa siten, että opiskeluhuollon tavoitteet toteutuvat yhdenvertaisesti.

4.1.1 Erityisruokavaliot ja lääkityksen huomioiminen

Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa huolehditaan siitä, että lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden erityisruokavalioihin ja lääkehoitoon liittyvät tarpeet huomioidaan turvallisesti ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollistavalla tavalla. Käytännöt perustuvat ajantasaisiin ohjeisiin sekä yhteistyöhön huoltajien, ruokapalvelujen, terveydenhuollon ja yksikön henkilöstön kanssa.

Erityisruokavaliot ja turvaruokailu

Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa huomioidaan lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden yksilölliset ruokailuun liittyvät tarpeet. Erityisruokavaliot järjestetään Lohjan kaupungin ruokapalvelujen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti yhteistyössä huoltajien, ruokapalvelujen ja tarvittaessa terveydenhuollon kanssa.

Erityisruokavalioista ilmoittaminen, tarvittavat todistukset sekä tietojen päivittäminen toteutetaan ruokapalvelujen ohjeistuksen mukaisesti. Ruokailun järjestämiseen liittyviä terveystietoja käsitellään luottamuksellisesti, ja tietoja välitetään vain siinä laajuudessa kuin turvallisen ruokailun järjestäminen edellyttää.

Turvaruokailu on terveydellisin perustein järjestettävä erityisruokavalio lapsille ja oppilaille, joilla on vakavia syömiseen liittyviä haasteita ja joiden riittävää ravinnon- ja energiansaantia ei voida turvata tavanomaisella ruokailulla. Turvaruokailun tavoitteena on tukea lapsen kasvua, hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä sekä vähentää ruokailutilanteisiin liittyvää kuormitusta.

Turvaruokailun tarve arvioidaan yksilöllisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tai erikoissairaanhoidon ravitsemusterapeutin toimesta. Turvaruokailu perustuu määräaikaiseen asiantuntijalausuntoon, ja sen toteutuksessa ja seurannassa noudatetaan hyvinvointialueen ja Lohjan kaupungin ruokapalvelujen ajantasaisia ohjeita.

Ruokailun järjestämisessä huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet ja pyritään tukemaan myönteistä ruokailukokemusta sekä ruokavalion vähittäistä monipuolistumista ilman painostamista.

Erityisruokavalioiden ja turvaruokailun järjestämistä koskevat ajantasaiset ohjeet, hakulomakkeet ja tarkemmat tiedot löytyvät Lohjan kaupungin ruokapalvelujen verkkosivuilta kohdasta *Erityisruokavalion tilaaminen*.

Lääkitys ja lääkehoito esiopetus- ja koulupäivän aikana

Lapsen, oppilaan tai opiskelijan tarvitsema lääkehoito pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään siten, ettei se edellytä lääkkeen antamista esiopetus- tai koulupäivän aikana. Mikäli lääkehoito on välttämätöntä päivän aikana, sen turvallisesta toteuttamisesta sovitaan yksilöllisesti.

Lääkehoidon järjestämisessä noudatetaan Lohjan kaupungin voimassa olevia lääkehoidon ohjeita sekä terveydenhuollon antamia ohjeita. Tarvittaessa laaditaan henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä huoltajan, lapsen tai opiskelijan, yksikön henkilöstön ja terveydenhuollon kanssa.

Henkilökohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa määritellään lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät vastuut, käytännöt, tarvittava osaaminen sekä toiminta mahdollisissa poikkeus- ja hätätilanteissa. Suunnitelma pidetään ajan tasalla ja päivitetään tarvittaessa.

Lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden tehtävät ja osaaminen varmistetaan ennen lääkehoidon toteuttamista. Tarvittava perehdytys, koulutus, osaamisen varmistaminen ja mahdolliset lääkehoitoluvat määräytyvät lääkehoidon vaativuuden sekä sovellettavien ohjeiden mukaisesti.

Huoltaja toimittaa tarvittavat lääkkeet ja lääkehoito-ohjeet yksikköön sovitulla tavalla. Lääkkeiden säilyttämisessä, käsittelyssä ja antamisessa noudatetaan turvallisia toimintatapoja.

Äkillisissä tilanteissa toimitaan henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman, terveydenhuollon ohjeiden ja yksikön ensiapukäytäntöjen mukaisesti.

4.2 Oppilaitoksen toimintakulttuuri ja oppilaan osallisuus

Hyvinvoiva oppilaitosyhteisö rakentuu myönteisestä, turvallisesta ja osallistavasta toimintakulttuurista. Lapsilla, oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus tulla kuulluiksi sekä vaikuttaa omaa arkeaan ja yhteisön hyvinvointia koskeviin asioihin ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Osallisuutta vahvistetaan esimerkiksi oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan, yhteisten keskustelujen, kyselyjen sekä hyvinvointia koskevan suunnittelun ja arvioinnin avulla. Esiopetuksessa osallisuutta toteutetaan lapsille soveltuvilla menetelmillä osana päivittäistä toimintaa.

Toimintakulttuuria kehitetään yhteistyössä huoltajien ja henkilöstön kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja luoda ilmapiiri, jossa jokainen kokee olevansa arvostettu ja merkityksellinen osa yhteisöään.

4.3 Tapahtumien ja kriisitilanteiden käsittely

Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa varaudutaan äkillisiin kriiseihin, uhka- ja vaaratilanteisiin sekä muihin yhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia koskettaviin tapahtumiin.

Jokaisessa yksikössä on ajantasaiset kriisitilanteiden toimintaohjeet ja suunnitelmat, jotka sovitetaan yhteen kaupungin muiden turvallisuus- ja valmiussuunnitelmien kanssa. Henkilöstö perehdytetään toimintatapoihin, ja suunnitelmia päivitetään tarvittaessa.

Kriisitilanteissa toimitaan sovittujen vastuiden ja menettelytapojen mukaisesti yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen sekä tarvittavien viranomaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Tilanteiden jälkeen huolehditaan tarvittavasta psykososiaalisesta tuesta, yhteisön turvallisuuden tunteen vahvistamisesta ja toiminnan arvioinnista.

Tavoitteena on turvata lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi sekä tukea yhteisön palautumista ja arjen jatkuvuutta.

4.4 Hyvinvoinnin seuranta

Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä oppilaitosyhteisöjen toimintaa seurataan suunnitelmallisesti laadullisin ja määrällisin menetelmin.

Seurannassa hyödynnetään muun muassa:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn tuloksia
- paikallisia hyvinvointi-, oppilas-, opiskelija- ja huoltajakyselyjä
- esiopetuksessa lasten hyvinvoinnin ja osallisuuden havainnointia sekä huoltajilta saatavaa palautetta
- henkilöstön havaintoja ja palautetta
- yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien seuranta- ja arviointikeskusteluja.

Tuloksia käsitellään yhteisöllisissä opiskeluhuoltoryhmissä, ja niitä hyödynnetään yksiköiden hyvinvointityön suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa. Seurannan avulla tunnistetaan yhteisön vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä arvioidaan toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia.

Hyvinvoinnin seuranta on jatkuvaa, ja sen keskeiset havainnot huomioidaan opiskeluhuollon vuosittaisessa suunnittelussa ja arvioinnissa.

5 Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle lapselle, oppilaalle tai opiskelijalle annettavia opiskeluhuoltopalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Sen tavoitteena on edistää hyvinvointia, terveyttä ja oppimisen edellytyksiä sekä tarjota oikea-aikaista tukea yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi liittyä esimerkiksi psyykkiseen hyvinvointiin, sosiaalisiin suhteisiin, terveyteen tai elämäntilanteen kuormittavuuteen. Työskentelyssä kunnioitetaan lapsen ja nuoren osallisuutta, yksityisyyttä ja itsemääräämisoikeutta hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä yksilökohtainen opiskeluhuolto ovat erillisiä, toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia. Opiskeluhuollon palvelujen käyttäminen tai monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ei ole edellytys opetuksen järjestämiseen kuuluvan tuen saamiselle.

5.1 Prosessi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarve voi tulla esiin lapsen, oppilaan tai opiskelijan omasta aloitteesta, huoltajan yhteydenotosta tai henkilöstön havaitsemasta hyvinvointiin liittyvästä huolesta.

Kun huoli herää, arvioidaan tilanteen edellyttämät toimenpiteet ja ohjataan lapsi, oppilas tai opiskelija tarvittaessa opiskeluhuoltopalvelujen piiriin. Yhteydenotossa ja asian käsittelyssä noudatetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä sekä salassapitoa ja tietojen luovuttamista koskevia velvoitteita.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi toteutua kuraattorin, psykologin tai terveydenhuollon ammattilaisen antamana palveluna. Jos tilanteen selvittäminen ja tarvittavan tuen järjestäminen edellyttävät usean toimijan yhteistyötä, voidaan koota tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä lainmukaisella suostumuksella.

Työskentelyn tavoitteista, toimenpiteistä ja seurannasta sovitaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Lapsen, oppilaan tai opiskelijan näkemykset huomioidaan koko prosessin ajan.

Kaavio 2. Yksilöllisen opiskeluhuollon polku

Kaavio havainnollistaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon mahdollista etenemistä. Monialaista asiantuntijaryhmää ei koota kaikissa tilanteissa.

5.2 Suostumus ja kirjaamiskäytännöt

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisiin menettelyihin, joissa kunnioitetaan lapsen, oppilaan ja opiskelijan itsemääräämisoikeutta sekä oikeutta luottamukselliseen tukeen.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja sen kokoonpano perustuvat oppilaan tai opiskelijan suostumukseen tai, jos hänellä ei ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumukseen. Alaikäisen mahdollisuutta päättää itseään koskevista opiskeluhuollon asioista arvioidaan hänen ikänsä, kehitystasonsa ja asian laadun perusteella.

Opiskeluhuoltopalveluihin hakeutumista, palvelujen toteuttamista sekä monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyä koskevat suostumus- ja kirjaamiskäytännöt määräytyvät sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

Monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelystä laaditaan opiskeluhuoltokertomus, joka tallennetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisteriin. Opiskeluhuollon kuraattorit, psykologit ja terveydenhuollon ammattilaiset kirjaavat oman asiakas- ja potilastyönsä niitä koskevien säännösten mukaisesti omiin asiakas- ja potilasrekistereihinsä.

Opiskeluhuollossa syntyviä tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Tietojen käyttö ja luovuttaminen perustuvat lainsäädännössä säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä tarvittaessa asianmukaiseen suostumukseen.

5.3 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja työskentely

Yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan opiskeluhuollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja tarvittavien palvelujen järjestämiseksi voidaan tarvittaessa koota tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.

Ryhmän kokoaminen ja kokoonpano perustuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen suostumukseen. Ryhmään nimetään käsiteltävän asian kannalta tarpeelliset asiantuntijat, joita voivat olla esimerkiksi opettaja, erityisopettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai opinto-ohjaaja.

Ryhmän työskentelyyn voidaan ottaa mukaan myös muita yhteistyötahoja tai lapsen ja nuoren läheisiä laissa edellytetyllä yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella.

Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa opiskeluhuoltokertomuksen laatimisesta. Kertomukseen kirjataan asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot, sovitut toimenpiteet, niiden toteuttamisesta vastaavat tahot sekä seuranta.

Ryhmän työskentelyssä korostuvat lapsen ja nuoren osallisuus, luottamuksellisuus, tavoitteellisuus ja eri toimijoiden selkeä työnjako. Työskentelyä arvioidaan ja jatketaan tarpeen mukaan.

Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on käsitellä opiskeluhuollollisia tarpeita. Opetuksen järjestämiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta päätetään ja sitä toteutetaan opetusta koskevan lainsäädännön mukaisesti.

5.4 Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukemista. Yhteistyö perustuu kunnioittavaan ja avoimeen vuoropuheluun, jossa huoltajien tuntemus lapsestaan ja heidän näkemyksensä otetaan huomioon.

Huoltajat osallistuvat yksilökohtaisen opiskeluhuollon yhteistyöhön lapsen tai nuoren edun, osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden sekä sovellettavien salassapito- ja suostumussäännösten mukaisesti.

Yhteistyössä pyritään löytämään yhteinen ymmärrys lapsen tai nuoren hyvinvointiin liittyvistä tarpeista ja tarvittavista tukitoimista. Viestintä toteutetaan selkeästi ja sovitulla tavalla, esimerkiksi tapaamisissa, puhelimitse tai turvallisia sähköisiä viestintäkanavia käyttäen.

Tavoitteena on rakentaa luottamuksellinen yhteistyö, jossa lapsi tai nuori tulee kuulluksi ja saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti.

6 Esiopetuksen erityispiirteet

6.1 Esiopetuksen opiskeluhuollon toimintamallit

Esiopetuksessa opiskeluhuolto on olennainen osa lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen edellytysten tukemista. Toiminta perustuu lapsilähtöisyyteen, arjen havainnointiin, varhaiseen huolen tunnistamiseen sekä turvallisen ja myönteisen toimintaympäristön vahvistamiseen.

Esiopetuksen opiskeluhuolto on ensisijaisesti yhteisöllistä, ja sitä toteutetaan osana ryhmän päivittäistä toimintaa. Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa edistetään lasten osallisuutta, vuorovaikutustaitoja, turvallisuuden tunnetta ja koko ryhmän hyvinvointia.

Tarvittaessa lapselle järjestetään yksilökohtaista opiskeluhuoltoa yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään esiopetuksen henkilöstön, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, neuvolapalvelujen, psykologin ja kuraattorin kanssa kunkin toimijan tehtävien ja vastuiden mukaisesti.

Esiopetuksen oppimisen ja osallistumisen tuki järjestetään esiopetusta koskevan lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisen tuki ja opiskeluhuolto ovat erillisiä, toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia.

6.2 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välinen yhteistyö tukee lapsen hyvinvointia ja yhtenäistä oppimispolkua. Yhteistyössä korostuvat lapsen vahvuuksien tunnistaminen, turvallinen siirtymä esiopetukseen sekä tarvittavan tuen jatkuvuuden varmistaminen.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstö tekee yhteistyötä huoltajien kanssa lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden. Yhteistyössä hyödynnetään yhteisiä toimintatapoja ja tarvittaessa monialaista asiantuntemusta.

Lasta koskevien tietojen siirtämisessä noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä tietojen salassapitoa ja luovuttamista koskevia säännöksiä. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtäminen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen luovuttaminen perustuvat niitä koskeviin erillisiin säännöksiin.

6.3 Siirtymät esiopetuksesta perusopetukseen

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen on merkittävä vaihe lapsen koulupolussa. Sujuva siirtymä vahvistaa lapsen turvallisuuden tunnetta, osallisuutta ja oppimisen edellytyksiä.

Siirtymävaiheessa tehdään suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen, alkuopetuksen ja huoltajien kesken. Tarvittaessa yhteistyöhön osallistuu myös muita asiantuntijoita heidän tehtäviensä ja tiedonsaantioikeuksiensa mukaisesti. Tavoitteena on tunnistaa lapsen vahvuudet ja tarpeet sekä varmistaa opetuksen järjestämisen ja tarvittavan tuen jatkuvuus.

Esiopetuksesta perusopetukseen siirretään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot lainsäädännön mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen luovuttamisessa noudatetaan erikseen säädettyjä salassapito- ja suostumussäännöksiä.

Lapsen näkemykset ja kokemukset huomioidaan siirtymän suunnittelussa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Tavoitteena on, että jokainen lapsi voi aloittaa koulunkäynnin turvallisesti ja luottavaisin mielin.

7 Perusopetuksen erityispiirteet

7.1 Luokkamuotoisen opetuksen tukirakenteet

Perusopetuksessa opiskeluhuolto on osa koulun arkea ja tukee oppilaiden hyvinvointia sekä oppimisen edellytyksiä. Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa edistetään turvallista ja myönteistä oppimisympäristöä, osallisuutta sekä koko kouluyhteisön hyvinvointia.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Tukea toteutetaan ensisijaisesti ryhmäkohtaisina tukimuotoina ja tarvittaessa oppilaskohtaisina tukitoimina.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhuolto ovat erillisiä, toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia. Tarvittaessa opetushenkilöstö ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tekevät yhteistyötä oppilaan hyvinvoinnin ja oppimisen edellytysten vahvistamiseksi tehtäviensä ja tiedonsaantioikeuksiensa mukaisesti.

7.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on keskeinen osa oppilaan hyvinvoinnin ja oppimisen edellytysten tukemista. Yhteistyö perustuu luottamukseen, avoimeen vuorovaikutukseen ja yhteiseen tavoitteeseen edistää lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua kouluyhteisön hyvinvointia edistävän toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin liittyvässä yhteistyössä huomioidaan lapsen etu, osallisuus sekä sovellettavat salassapito- ja suostumussäännökset.

Koulun henkilöstö huolehtii siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa koulun toimintatavoista, opiskeluhuollosta ja käytettävissä olevista tukipalveluista.

7.3 Siirtymät alakoulusta yläkouluun

Siirtymä alakoulusta yläkouluun on oppilaalle merkittävä vaihe, johon voi liittyä uusia odotuksia, muutoksia arjessa ja tuen tarpeita. Suunnitelmallisella yhteistyöllä vahvistetaan oppilaan turvallisuuden tunnetta, osallisuutta ja hyvinvointia siirtymävaiheessa.

Siirtymää valmistellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien sekä lähettävän ja vastaanottavan koulun henkilöstön kanssa. Tarvittaessa yhteistyöhön osallistuvat myös opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset heidän tehtäviensä ja tiedonsaantioikeuksiensa mukaisesti.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtämisessä sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen luovuttamisessa noudatetaan niitä koskevia erillisiä säännöksiä.

Tavoitteena on varmistaa oppilaan turvallinen siirtymä, tarvittavan tuen jatkuvuus ja myönteinen koulunkäynnin aloitus uudessa kouluyhteisössä.

7.3.1 Valmistavan opetuksen jälkeinen koulutuspolku ja oppivelvollisuuden turvaaminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat kielelliset ja muut valmiudet siirtyä perusopetukseen sekä tukea hänen tasapainoista kehitystään ja kotoutumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Valmistava opetus on tärkeä vaihe oppilaan koulutuspolulla, ja sen aikana suunnitellaan myös opetuksen jälkeistä jatkoa.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaan jatkopolku suunnitellaan yksilöllisesti huomioiden hänen ikänsä, aiempi koulutuksensa, osaamisensa, kielitaitonsa ja oppivelvollisuustilanteensa. Tavoitteena on varmistaa, että oppilas voi jatkaa opintojaan tarkoituksenmukaisessa koulutuksessa ja että hänen oppivelvollisuutensa toteutuu katkeamattomasti.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy pääsääntöisesti perusopetukseen. Vanhempien oppilaiden kohdalla tarkoituksenmukainen jatkopolku voi olla myös aikuisten perusopetus tai muu oppilaan tilanteeseen soveltuva koulutus. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen opintoja jatketaan esimerkiksi lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa tai tarvittaessa tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA).

Jatkopolun suunnittelussa korostuvat riittävän varhainen oppilaanohjaus sekä yhteistyö oppilaan, huoltajien ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Opiskeluhuollon näkökulmasta on tärkeää huomioida myös oppilaan hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdolliset yksilölliset tuen tarpeet siirtymävaiheessa.

Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, ettei oppilas jää valmistavan opetuksen päättyessä ilman tarkoituksenmukaista jatkokoulutusta tai tarvitsemaansa ohjausta. Oppivelvollisuuden toteutumista seurataan ja siihen liittyvistä ohjaus- ja valvontavastuista huolehditaan oppivelvollisuuslain mukaisesti.

7.4 Siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle

Perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyminen on merkittävä vaihe nuoren koulutuspolussa. Siirtymävaiheessa korostuvat riittävä oppilaanohjaus, nuoren osallisuus sekä hyvinvoinnin ja tarvittavan tuen jatkuvuus.

Siirtymää valmistellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien, oppilaanohjaajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin nuoriin, joiden opintopolkuun liittyy oppimisen, koulunkäynnin tai hyvinvoinnin haasteita.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot siirretään vastaanottavalle koulutuksen järjestäjälle sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen luovuttamisessa noudatetaan erillisiä salassapito- ja suostumussäännöksiä.

Tavoitteena on varmistaa, että nuori saa tarvitsemansa ohjauksen ja tuen siirtymävaiheessa sekä voi aloittaa jatko-opintonsa turvallisesti ja luottavaisin mielin.

8 Lukiokoulutuksen erityispiirteet

8.1 Opiskelijan oma vastuu ja ohjaus

Lukiokoulutuksessa opiskelijan vastuu omista opinnoistaan ja hyvinvoinnistaan kasvaa, mutta hänen ei tarvitse selviytyä yksin. Lukio tukee opiskelijan itsenäistymistä, opintojen etenemistä ja hyvinvointia tarjoamalla ohjausta, oppimisen tukea sekä tarvittaessa opiskeluhuollon palveluja.

Opettajat, ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaajat seuraavat opiskelijoiden opintojen etenemistä ja tukevat heitä opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma auttaa hahmottamaan opintojen kokonaisuutta ja suunnittelemaan tulevaisuutta.

Oppimisen tuki, opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ovat erillisiä, toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia. Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tarjota tukea silloin, kun opiskelijan elämäntilanne tai hyvinvointiin liittyvät haasteet sitä edellyttävät.

8.2 Mielenterveyden ja jaksamisen tukeminen

Lukiokoulutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden psyykkiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskelukykyyn. Opintojen vaatimukset, tulevaisuuden valinnat ja nuoruuteen liittyvät muutokset voivat aiheuttaa kuormitusta, minkä vuoksi hyvinvoinnin tukeminen ja varhainen puuttuminen ovat tärkeitä.

Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa vahvistetaan turvallista ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä, osallisuutta, vuorovaikutustaitoja sekä opiskelijoiden yhteenkuuluvuuden tunnetta. Hyvinvointia edistävään toimintaan osallistuvat koko oppilaitosyhteisö, opiskelijakunta ja tutor-toiminta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus saada yksilökohtaista tukea opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluista sekä opiskeluterveydenhuollosta. Palveluihin hakeutumisen tulee olla mahdollisimman helppoa, ja tuen tarve pyritään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa.

Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä opiskelijan ikä, kehitystaso, osallisuus ja itsemääräämisoikeus sekä sovellettavat salassapito- ja suostumussäännökset huomioiden.

8.3 Siirtymät jatko-opintoihin ja työelämään

Lukiokoulutuksen aikana opiskelijaa tuetaan jatko-opintoihin ja työelämään liittyvien tavoitteiden selkiyttämisessä sekä tulevaisuuden suunnittelussa. Jatkopolku voi suuntautua korkeakoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen, työelämään tai muihin opiskelijan tilanteeseen soveltuviin vaihtoehtoihin.

Opinto-ohjauksessa opiskelijaa autetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja mahdollisuuksiaan. Siirtymävaiheessa huomioidaan myös opiskelijan voimavarat, elämäntilanne ja mahdolliset tuen tarpeet.

Opiskeluhuollon näkökulmasta tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointia ja toimintakykyä sekä tukea häntä erityisesti silloin, kun tulevaisuuteen liittyvät valinnat tai elämäntilanteen muutokset aiheuttavat kuormitusta.

Jokaisen opiskelijan jatkosuunnitelmaa laadittaessa ja tarkennettaessa huomioidaan hänen yksilölliset tavoitteensa, vahvuutensa ja elämäntilanteensa sekä mahdolliset tuen tarpeet. Tavoitteena on tukea opiskelijan hyvinvointia ja vahvistaa hänen valmiuksiaan siirtyä jatko-opintoihin tai työelämään.

8.4 Henkilökohtainen opinto-ohjaus

Lukiossa jokainen opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, johon sisältyvät opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Suunnitelmaa tarkennetaan opintojen edetessä opiskelijan tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti.

Henkilökohtaisessa opinto-ohjauksessa opiskelijalla on mahdollisuus tarkastella omaa opiskelutilannettaan, vahvuuksiaan, tavoitteitaan ja tulevaisuuden vaihtoehtojaan luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa opinto-ohjaajan kanssa.

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan osallisuutta, itsenäistymistä ja valmiuksia tehdä omaa tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä. Samalla voidaan tunnistaa tilanteita, joissa opiskelija tarvitsee opinto-ohjauksen ja oppimisen tuen lisäksi opiskeluhuollon palveluja.

Opinto-ohjauksen ja opiskeluhuollon yhteistyöllä vahvistetaan opiskelijan hyvinvointia ja edellytyksiä edetä opinnoissaan. Yhteistyössä kunnioitetaan opiskelijan itsemääräämisoikeutta sekä tietojen käsittelyä ja luovuttamista koskevia säännöksiä.

9 Opiskeluhuollon toteutumisen seuranta ja arviointi

Opiskeluhuollon seurannan ja arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että opiskeluhuolto vastaa lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä oppilaitosyhteisöjen tarpeisiin ja tukee hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.

Seuranta perustuu ajantasaiseen tietoon oppilaitosyhteisöjen hyvinvoinnista, opiskeluhuollon toteutumisesta sekä oppimisympäristöjen terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tietoa kerätään arjen havainnoinnin, kyselyjen, tilastojen, tarkastusten ja palautteiden avulla.

Arviointitietoa hyödynnetään opiskeluhuollon kehittämisessä, yhteisöllisten toimenpiteiden suunnittelussa sekä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena on tunnistaa hyvinvoinnin vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä kohdentaa toimenpiteitä oikea-aikaisesti.

9.1 Mittarit, palautteet ja raportointi

Opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan määrällisen ja laadullisen tiedon avulla. Seurannassa hyödynnetään muun muassa:

- kouluterveyskyselyn ja TEAviisarin tuloksia
- oppilaitoskohtaisia hyvinvointi-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyjä
- poissaoloja sekä muita koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyviä seurantatietoja
- opiskelijoilta, huoltajilta ja henkilöstöltä saatavaa palautetta
- opiskeluhuoltopalvelujen saatavuutta ja toteutumista kuvaavaa hyvinvointialueen kokoamaa tietoa
- oppimisympäristöjen terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia koskevia tarkastuksia
- tapaturma-, läheltä piti -tilanteita ja muita turvallisuushavaintoja koskevia koottuja tietoja.

Seurannassa huomioidaan myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemistä ja niihin puuttumista koskevien suunnitelmien toteutuminen.

Kerättyä tietoa tarkastellaan sekä yksikkökohtaisesti että koko kaupungin tasolla. Tuloksia hyödynnetään erityisesti yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä ja hyvinvointia sekä turvallisuutta vahvistavien toimenpiteiden suunnittelussa.

Tietojen käsittelyssä huolehditaan tietosuojasta ja siitä, ettei yksittäisiä lapsia, oppilaita tai opiskelijoita voida tunnistaa koottujen seurantatietojen perusteella.

9.2 Opiskeluhuollon ohjausryhmä - tiedonkulku ja vuotuinen tarkastelu

Lohjan kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon kokonaisuuden suunnittelun, kehittämisen, seurannan ja arvioinnin koordinoinnista. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana ja edistää yhteistyötä kaupungin, oppilaitosten sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen välillä.

Ohjausryhmään osallistuu edustajia kaupungin sivistystoimesta, hyvinvointialueelta sekä alueella toimivista toisen asteen oppilaitoksista.

Yksikkökohtaiset opiskeluhuoltoryhmät seuraavat oman oppilaitosyhteisönsä hyvinvointia, arvioivat yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumista ja tunnistavat kehittämistarpeita. Niiden havainnot ja vuosittaiset yhteenvedot muodostavat osan kuntatason opiskeluhuollon seurantaa.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä tarkastelee vuosittain opiskeluhuollon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä käytettävissä olevaa arviointitietoa. Tietoa voidaan täydentää esimerkiksi rehtoreille ja opiskeluhuollon ammattilaisille suunnatuilla kyselyillä.

Arvioinnin perusteella tunnistetaan kehittämistarpeita, sovitaan tarvittavista jatkotoimenpiteistä ja seurataan niiden toteutumista. Keskeisistä tuloksista ja kehittämistarpeista raportoidaan opetuksen johdolle sekä sovituille yhteistyötahoille.

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon omavalvonnan toteuttamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Ohjausryhmän seuranta- ja arviointityö tukee tämän vastuun toteutumista.

9.3 Kehittämistoiminta

Opiskeluhuollon kehittäminen perustuu seurannassa ja arvioinnissa tunnistettuihin tarpeisiin, oppilaitosyhteisöistä saatavaan palautteeseen sekä ajankohtaisiin kansallisiin ja alueellisiin kehittämistavoitteisiin.

Kehittämistoimia voivat olla esimerkiksi:

- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen vahvistaminen
- uusien toimintamallien kokeileminen ja arviointi
- oppilaitosten ja hyvinvointialueen yhteistyökäytäntöjen kehittäminen
- opiskeluhuoltopalvelujen saavutettavuuden ja oikea-aikaisuuden parantaminen
- henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja koulutus
- lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä koordinoi kuntatason kehittämistyötä ja tukee yksikkökohtaisia opiskeluhuoltoryhmiä niiden omassa kehittämistoiminnassa. Kehittämistyössä hyödynnetään myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä muiden valtakunnallisten toimijoiden suosituksia ja ohjeistuksia.

9.4 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja resurssit

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnin tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Lohjan kaupungin esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opiskeluhuollon tarpeista. Arvio tukee opiskeluhuollon suunnittelua, palvelujen tarkoituksenmukaista kohdentamista sekä yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan muun muassa lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden määrät, ikärakenne, oppilaitosten erityispiirteet, hyvinvointia kuvaavat seurantatiedot sekä opiskeluhuollon palvelujen tarpeeseen vaikuttavat tekijät.

Arvioon sisältyvät yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen tarvittava työpanos sekä yksilökohtaisten opiskeluhuoltopalvelujen arvioitu tarve. Kuraattori-, psykologi- ja terveydenhuoltopalvelujen tarpeen arvioinnissa tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Henkilöstöresurssit ilmoitetaan henkilötyövuosina (htv).

Opiskeluhuollon toteutumista ja palvelujen riittävyyttä seurataan jatkuvasti osana opiskeluhuollon ohjausryhmän ja yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toimintaa. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa esitettävät oppilas- ja opiskelijamäärät sekä resurssitarvetta kuvaavat tiedot päivitetään pääsääntöisesti kahden vuoden välein. Olennaiset muutokset opiskeluhuollon tarpeissa tai palvelujen järjestämisessä voivat edellyttää tietojen päivittämistä tätä aikaisemmin.

Seuraavissa taulukoissa esitetään Lohjan kaupungin opiskeluhuollon arvioitu kokonaistarve sekä yksikkökohtaiset arviot. Tiedot kuvaavat arvioitua palvelutarvetta, eivät suoraan hyvinvointialueen käytettävissä olevaa henkilöstöresurssia.

Yksiköiden yhteenlaskettu arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta lv 2025-2026

ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA (htv)				OPPILASMÄÄRÄ		
psykologi	kuraattori	terveydenhoitaja	lääkäri	esiopetus	perusopetus	lukio-opetus
9,6	12,9	12,85	*	331	4668	761

*Lääkärin lakisääteiset terveystarkastukset ja lakisääteinen tavoitettavuus kouluterveydenhuollossa OphL 17§

Yksikkökohtaiset arviot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Yksikkökohtaisissa arvioissa on huomioitu opiskeluhuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon ammattihenkilöiden työpanos.

YKSIKKÖ JA VUOSILUOKAT	ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA (htv)				OPPILASMÄÄRÄ	
	psykologi	kuraattori	terveydenhoitaja	lääkäri	esiopetus	perusopetus
ASEMANPELLON KOULU JA ESIOPETUS (VL 0- 6)	0,2	0,2	0,2	tarkastukset		82
JÄRNEFELTIN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	1	1	1	34	494
KARJALOHJAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,6	0,2	ei tiedossa	10	63
KÄLLHAGENS SKOLA (VL 7-9)	0,4	0,6	0,8	tarveperusta		260
LAURENTIUS-KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	2	2	tarkastukset	24	799
LEHMIJÄRVEN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	-	0,1	0,1	tarkastukset	24	50
METSOLAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,5	0,5	0,15	5	222
MUIJALAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,2	0,25	0,05	21	130

MÄNTYNUMMEN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	0,75	0,9	0,07	29	507
NUMMEN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	0,5	1	1	0,1	17	349
OJAMONHARJUN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	0,8	1	1,6	1	46	594
OJANIITUN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,5	0,5	0,15	34	233
PERTTILÄN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,3	0,5	tarkastukset	20	152
PUSULAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,5	0,2	-	9	111
RISTIN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,75	0,5	0,2		165
ROUTIONMÄEN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	1	1	tarkastukset	25	240
SAMMATIN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,5	0,2	-	15	113

SOLBRINKENS SKOLA JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,1	0,1	0,1	lisäkonsultaatio	11	64
VIRKBY SKOLA JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,1	0,1	0,1	lisäkonsultaatio	6	40
LOHJAN YHTEISLYSEON LUKIO	0,8	1	1	10 pvä/vuosi		658
VIRKBY GYMNASIUM	0,2	0,2	0,2			103

10 Viestintä ja tiedottaminen

10.1 Opiskeluhuoltosuunnitelman jakaminen ja näkyväksi tekeminen

Lohjan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma julkaistaan kaupungin verkkosivuilla ja saatetaan oppilaitosten henkilöstön sekä muiden yhteistyötahojen saataville. Suunnitelmasta ja sen keskeisestä sisällöstä tiedotetaan opetushenkilöstölle, opiskeluhuollon toimijoille sekä oppilaitosyhteisöille.

Oppilaitokset hyödyntävät suunnitelmaa toimintansa suunnittelussa, henkilöstön perehdytyksessä ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Suunnitelman keskeiset toimintaperiaatteet tehdään tutuiksi myös lapsille, oppilaille, opiskelijoille ja huoltajille heille soveltuvalla tavalla.

Tavoitteena on, että opiskeluhuoltosuunnitelma toimii käytännön työtä ohjaavana ja helposti saavutettavana asiakirjana, jonka sisältö näkyy oppilaitosten arjessa.

10.2 Miten huoltajat, oppilaat ja henkilöstö saavat tietoa opiskeluhuollosta

Opiskeluhuollosta ja sen palveluista viestitään selkeästi, saavutettavasti ja säännöllisesti. Viestinnässä huomioidaan lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden ikä ja kehitystaso sekä perheiden erilaiset tarpeet.

Tietoa opiskeluhuollosta jaetaan muun muassa seuraavasti:

- Huoltajille tiedotetaan opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista esimerkiksi Wilman, vanhempainiltojen ja oppilaitosten verkkosivujen kautta.
- Lapsille, oppilaille ja opiskelijoille opiskeluhuollon toimintaa ja palveluja esitellään ikätasoisesti osana esiopetuksen ja koulun arkea, lukuvuoden alussa, ryhmänohjauksessa sekä hyvinvointiin liittyvissä tilaisuuksissa.
- Henkilöstölle opiskeluhuoltoon liittyvä viestintä ja ohjeistus sisällytetään perehdytykseen, sisäiseen tiedottamiseen, kokouksiin ja yhteiseen suunnitteluun.

Viestinnässä huolehditaan siitä, että lapsilla, oppilailla, opiskelijoilla ja huoltajilla on tieto opiskeluhuollon palveluista, niiden yhteystiedoista ja siitä, miten palveluihin voi hakeutua. Erityisesti korostetaan palvelujen saavutettavuutta, luottamuksellisuutta ja mahdollisuutta ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä.

Opiskeluhuoltoa koskevan tiedon ajantasaisuudesta huolehditaan yhteistyössä oppilaitosten ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

11 Lainsäädäntö ja opiskeluhuollon tukimateriaalit

11.1 Lainsäädäntöviitteet

Lohjan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma perustuu voimassa olevaan opiskeluhuoltoa, opetusta, lasten ja nuorten oikeuksia sekä henkilötietojen käsittelyä koskevaan lainsäädäntöön ja valtakunnallisiin opetussuunnitelmien perusteisiin.

Keskeisiä säädöksiä ovat muun muassa:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Perusopetuslaki (628/1998)
- Lukiolaki (714/2018)
- Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
- Tietosuojalaki (1050/2018) ja Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan lisäksi voimassa olevia esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteita sekä soveltuvia valtakunnallisia ohjeistuksia.

Lainsäädäntöön ja ohjeistuksiin tehtävät muutokset huomioidaan opiskeluhuoltosuunnitelman toimeenpanossa ja päivittämisessä.

11.2 Lomakepohjat ja malliasiakirjat

11.2.1 Yksikkökohtainen opiskeluhuollon tarkistuslista ja vuosikello

Yksikkökohtaisen yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin tukena voidaan hyödyntää opiskeluhuollon tarkistuslistaa ja vuosikelloa. Niiden käyttöä pyritään edistämään kaikissa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksiköissä.

Tarkistuslista ja vuosikello auttavat yksikkökohtaisia opiskeluhuoltoryhmiä jäsentämään työtään ja huolehtimaan siitä, että opiskeluhuollon keskeiset tehtävät tulevat huomioiduiksi suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti.

Niiden avulla voidaan tarkastella esimerkiksi:

- yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteita ja toimenpiteitä

- oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden seurantaa
- lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta
- yhteistyötä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa
- kriisivalmiutta ja ajankohtaisia kehittämistarpeita
- palautteen ja arviointitiedon hyödyntämistä.

Tarkistuslista ja vuosikello ovat käytännön työvälineitä, joiden tarkoituksena on helpottaa opiskeluhuollon arjen työtä, vahvistaa toimintatapojen yhdenmukaisuutta sekä tukea lakisääteisten velvoitteiden toteutumista. Niiden käyttöä kehitetään ja yhtenäistetään vähitellen osana opiskeluhuollon yhteistä kehittämistyötä.

11.2.2 Muut lomakkeet ja malliasiakirjat

Opiskeluhuollon toteuttamisen tukena käytetään erilaisia ohjeita, lomakepohjia ja malliasiakirjoja, jotka tukevat yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä sekä oppilaitosten välistä yhteistyötä.

Asiakirjoja voidaan hyödyntää esimerkiksi yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, monialaisen yhteistyön järjestämisessä, tiedonsiirrossa, kriisivalmiudessa sekä koulukohtaisten toimintatapojen kuvaamisessa.

Lohjan kaupungin vastuulla olevat ohjeet ja mallipohjat ovat henkilöstön saatavilla kaupungin käytössä olevissa sähköisissä järjestelmissä, kuten Wilmassa, Pedanetissa, intranetissä tai yhteisissä tiedostokansioissa. Opiskeluhuoltopalvelujen asiakirjojen ja kirjaamiskäytäntöjen osalta noudatetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ohjeistusta sekä sovellettavaa lainsäädäntöä.

Asiakirjojen ajantasaisuudesta huolehditaan niiden käyttötarkoituksen ja vastuutahon mukaisesti. Henkilöstöä ohjeistetaan käyttämään voimassa olevia ohjeita ja lomakepohjia.

12 Opiskeluhuollon ja koulutuksen sanasto

Alueellinen ja paikallinen opiskeluhuolto

Alueellisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan hyvinvointialueen tasolla tapahtuvaa opiskeluhuollon yhteistyötä, suunnittelua ja kehittämistä. Paikallinen opiskeluhuolto viittaa esimerkiksi kunnan tai yksittäisen oppilaitoksen tasolla toteutettavaan opiskeluhuoltotyöhön.

Esiopetus

Pääsääntöisesti kuusivuotiaille lapsille järjestettävää opetusta, joka tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimisen edellytyksiä sekä valmistaa perusopetukseen siirtymiseen. Esiopetusta voidaan järjestää myös nuoremmille lapsille laissa säädetyissä tilanteissa.

Hyvinvointialue (LUVN)

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa Lohjalla opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä esiopetuksen neuvolapalvelujen, kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä.

Kuraattori

Opiskeluhuollon sosiaalialan ammattilainen, joka tukee lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia erityisesti sosiaalisiin suhteisiin, elämäntilanteeseen, tunne-elämään ja koulunkäyntiin tai opiskeluun liittyvissä kysymyksissä.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan opiskeluhuollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja tuen järjestämiseksi tapauskohtaisesti koottava ryhmä. Ryhmä muodostetaan asian käsittelyn kannalta tarpeellisista asiantuntijoista oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämällä suostumuksella. Ryhmän kokoonpano määräytyy käsiteltävän asian ja yksilöllisen tarpeen perusteella.

Opiskeluhuolto

Toimintaa, jolla edistetään lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä oppilaitosyhteisöjen hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta. Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Opiskeluhuollon kokonaisuus

Koulutuksen järjestäjän toteuttama opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä hyvinvointialueen järjestämät opiskeluhuoltopalvelut muodostavat yhdessä opiskeluhuollon kokonaisuuden.

Opiskeluhuollon palvelut

Hyvinvointialueen järjestämät psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä esiopetuksen neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto.

Oppilaitos ja esiopetusyksikkö

Tässä suunnitelmassa oppilaitoksilla tarkoitetaan Lohjan kaupungin peruskouluja ja lukioita. Esiopetusyksiköillä tarkoitetaan esiopetuksen järjestämispaikkoja. Kun suunnitelmassa käsitellään näitä kaikkia yhdessä, käytetään tarvittaessa ilmaisua *esiopetusyksiköt ja oppilaitokset*.

Oppilas ja opiskelija

Tässä suunnitelmassa oppilaalla tarkoitetaan pääsääntöisesti perusopetuksen oppilasta ja opiskelijalla lukiokoulutuksen opiskelijaa. Esiopetuksessa käytetään käsitettä *lapsi*. Käsitteitä käytetään asiayhteyden ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Monialainen ryhmä, joka vastaa oppilaitoksen yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Lohjalla vastaavaa toimintaa toteutetaan myös esiopetusyksiköissä. Ryhmä ei käsittele yksittäisten lasten, oppilaiden tai opiskelijoiden salassa pidettäviä opiskeluhuoltoasioita.

Perhekeskus

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevien palvelujen ja toimijoiden muodostama kokonaisuus, joka edistää varhaista tukea ja palvelujen yhteensovittamista. Perhekeskustoiminta tukee myös opiskeluhuollon kanssa tehtävää yhteistyötä.

Psykologi

Opiskeluhuollon psykologipalvelujen ammattilainen, joka tukee lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia, kehitystä, oppimisen edellytyksiä ja opiskelukykyä sekä tarjoaa tarpeen mukaista arviointia, ohjausta ja tukea.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuollon ensisijainen, ennaltaehkäisevä toimintamuoto, jolla edistetään koko esiopetus- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia, terveellisyyttä, turvallisuutta, osallisuutta ja myönteistä toimintakulttuuria.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan tarpeisiin perustuvaa opiskeluhuoltoa, johon kuuluvat opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä tarvittaessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettava opiskeluhuolto.

13 Yhteystiedot

Lohjan kaupungin sivistystoimi

Lohjan kaupunki
Karstuntie 4
PL 71, 08101 Lohja

Sähköposti: kirjaamo@lohja.fi
Puhelin: 040 188 6100
Verkkosivut: www.lohja.fi

Lohjan kaupungin verkkosivuilta löytyvät esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen ajantasaiset yhteystiedot sekä tietoa opiskeluhuollon järjestämisestä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (LUVN)

Verkkosivut: www.luvn.fi

Opiskeluhuollon palvelut:
www.luvn.fi/palvelut/perhekeskus/opiskeluhuollon-palvelut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen sekä esiopetuksen neuvolapalvelujen, kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä.

Hyvinvointialueen verkkosivuilta löytyvät ajantasaiset tiedot palveluista, yhteydenottotavoista ja toimipisteistä.

Esiopetus- ja oppilaitoskohtaiset yhteystiedot

Kunkin esiopetusyksikön, koulun ja lukion opiskeluhuollon ammattilaisten yhteystiedot sekä ohjeet palveluihin hakeutumisesta löytyvät yksikön käyttämistä tiedotuskanavista ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta.

Lisätietoja opiskeluhuollon toimintatavoista ja yhteydenottamisesta saa tarvittaessa esiopetusyksikön tai oppilaitoksen henkilöstöltä.

Yhteystietojen ajantasaisuudesta huolehditaan yhteistyössä Lohjan kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.